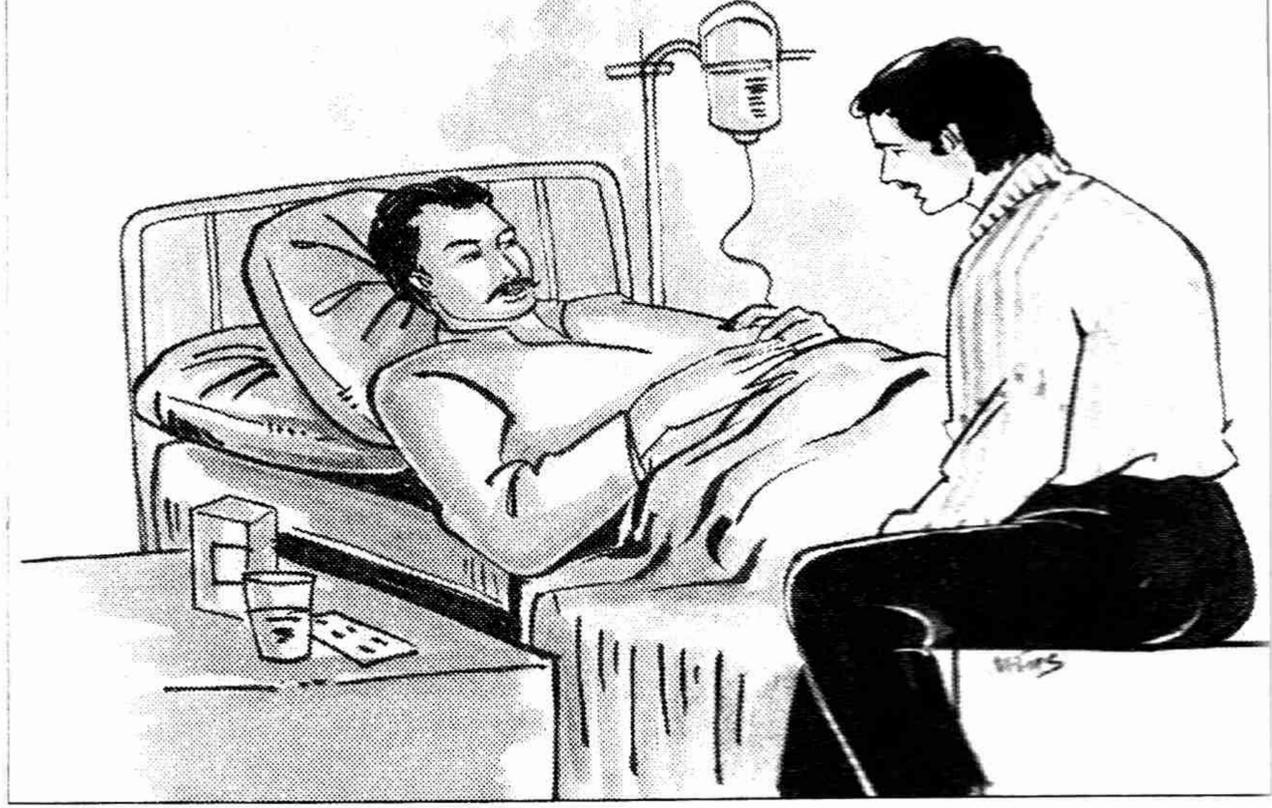

“సార్.. మీకు టెలిగ్రామ్” అన్నాడు పోస్టుమాన్ నన్ను చూసి సందేహంగా చూశాను. “మీకేసార్...” అన్నాడు. క్షణాల్లో మనసు ఉద్యోగభరితమైంది. సంతకం చేయడానికి చేతులు వణికాయి. ఉద్యోగాన్ని చిక్కబట్టి మెల్లగా చదివాను. “ఫాదర్ సీరియస్... స్టార్ట్ ఇమ్మిడియేట్లీ” మెదడు మొద్దు బారింది. కాళ్లు వణుకుతున్నాయి. మనసు పరిపరివిధాలుగా పోతుంది. “బాగున్నామని ఉత్తరమొచ్చి పది రోజులు కూడా కాలేదు. ఇంతలో సీరియస్!! నీరసం మనిషి కూడా కాదు. ఆరోగ్యంగా ఉంటారు. ఇంతలో ఏమైంది...!?” ఆలోచనకి అందడంలేదు. రెండు జతల బట్టలు సూట్ కేసులో వేసుకొని ఉన్నప్పటికీ గోదావరి ఎక్స్ ప్రెస్ కి బయలుదేరాను. బండిలో కూర్చున్నా మనసు పరిపరివిధాలుగా పోతోంది. టెలిగ్రామ్ తీసి మళ్ళీ ఒకసారి చూసుకున్నాను. క్రిందన బాబాయి పేరూ ఎడ్రెస్ ఉంది. ఏమిటో అంతా విచిత్రం... గంట క్రితానికి ఇప్పటికి ఎంత మార్పు. విధిలీల... నాన్న రూపం కళ్ళముందు కదలాడుతోంది. భాగస్వామి నుండి వేరుపడినపుడు ఎదుర్కొన్న పరిస్థితులు. చిట్ట బాధలు, మమ్మల్ని చదివించి ఇంత వాళ్ళను చేయడానికి ఆయన పడ్డ శ్రమ అంతా సినిమా రీళ్ళలా కళ్ళముందు తిరుగుతోంది. మా కోసం తన బ్రతుకును అంకితం చేసిన మనిషి అప్పటిలో ఉంటే చూడలేని పరిస్థితి. పిల్లలు ఉండీ లేనట్టే. పుట్టిపెరిగిన ఊరును వదిలి రాలేని పెద్దల మనస్తత్వం. ఊహకందని దూరంలో ఉద్యోగాలు చేసే పిల్లలు... వ్యక్తి భవిష్యత్తే ముఖ్యమని మిగతావన్నీ మజిలీలో తెలివితే ఆధునిక జీవన విధానం... బ్రతుకులు... భవిష్యత్తు.. ఆశలు.. ఆశయాలు ఏదన్నీ దీలో ఏదో లోపము... అసమగ్రత ఉన్నట్టయితే... నాన్నకేమన్నా అయితే... ఆమ్మ బ్రతకే లావా... బండి దిగిన వెంటనే బాబాయిని కలిశాను. చావుకు సంబంధించిన విషయాలు ఆయనకే తెలుస్తాయి. అందుకని ముందుగా ఆతన్ని కలిశాను. “నాన్నకు ఏమైంది?” నా కంఠంలో కేర. “హాస్పిటల్ లో ఉన్నాడు. చిక్కాల్లేదులే... గండం తప్పింది” అన్నాడు. ప్రాణాపాయం లేదని రూపి కయిన తరువాత మనసు కొంత తేలిక పడింది. “గండమా!” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా. “చావు తప్పి బ్రతికితే గండం కాదా మరి” అన్నాడు తనదైన ధోరణిలో. “నాకేమీ అర్థం కాలేదు. వివరంగా చెప్పు బాబాయ్...” అన్నాడు బ్రతిమాలుతూ. “మగరు, బిబి ఉన్నోళ్ళు ఎంత జాగ్రత్తగా ఉండాలి? మరి ఈయన వారం రోజులు తిండి మానేశాడట...” అన్నాడు కోపంగా. “వారం రోజులు... తిండి మానేశాడా?!” “అవునా... సరిగ్గా వారం రోజులు మెతుకు ముట్టలేదు... నీరసంతో మంచమెక్కాడు కాబట్టి నాకు తెలిసింది. లేకపోతే ఇంకెన్నాళ్ళు గడిచేదో...” “ఏం... ఎందుకని?” “ఏమో... ఎవరికి తెలుసు. ఏనాడైనా ఎవరికైనా ఏదన్నా చెప్పాడా?”

“అయితే ఎవరికి తెలిదా..!!” “ఎవరికి తెలీదు. ఆరోగ్యం బాగా లేదు కాబట్టి హాస్పిటల్ కి తీసుకెళ్ళాం. మేం చేయాల్సింది చేశాం.” “అమ్మక్కాడా తెలీదా?” సందేహంగా అడిగాను. “తెలీకుండా ఎలా వుంటుంది. కాని ఆమె మాట్లాడటం లేదు.” “సరే అమ్మనే అడుగుతాను...” “ముందు మీ నాన్నని అడుగు. తర్వాత మీ అమ్మనడుగు” అన్నాడు బాబాయి. సరేనని చెప్పి అక్కడ నుండి కదిలాను. నాన్న వారం రోజులు తిండి మానేయడం ఏమిటి? అలక... అలకాల్సిన అవసరం ఆయనకేమొచ్చింది? ఇన్నేళ్ళుగా ఆయన అలగడం నేనెప్పుడూ చూడలేదు... నాన్న మాటే అమ్మమాట. నాన్న మాట ఏనాడూ ఆమె జవదా బడమెరుగదు. అలాంటప్పుడు ఎవరిమీద ఈ అలక... నాకేమీ అర్థంకాలేదు.

హాస్పిటల్ కి వెళ్ళాను. అమ్మ అప్పుడే ఇంటికెళ్ళిందని చెప్పారు. నన్ను చూడగానే నాన్న కదిలిపోయాడు. కళ్ళ వెంట నీళ్లు తిరిగాయి. మనిషి నీరసంగా కృశించి ఉన్నాడు. కొగిలించుకొని ఏడ్చాడు. నా గుండె బరువెక్కింది. “ఏమైంది నాన్నా! ఇంత నీరసంగా ఉన్నావేమిటి?” అన్నాను. “ఏమీ లేదురా. నిన్ను చూడాలనిపించింది” అన్నాడు. విషయం నాకు తెలీదు అనుకున్నాడు. “వారం రోజులు తిండి తినలేదటా... ఎందుకు?” ఆ మాటకి నాన్న ఆశ్చర్యపోయాడు. ముఖంలో కీలంక్ష్మా మార్పుకొని “ఎవరు చెప్పారు?” అన్నాడు. “ఎవరైతేనేం... నిజమా కాదా?” అన్నాడు ముఖంలోకి చూస్తూ. మాట్లాడలేదు. తలవంచుకొని ఆలోచిస్తున్నాడు. “నాతో చెప్పకూడదా...” అనునయించాను. నావైపు పరిశీలనగా చూసి తలదించుకొన్నాడు. “వారం రోజులు తిండి మానేయాల్సింది బట్టి చెప్పింది” “మిమ్మల్ని వదిలి చావలేక...” చిరకాలే అన్నాడు. “సింహం లాంటి మీకు చావాలి అంటుంది” అన్నాడు. “చెప్పు దెబ్బ తిన్నాక సింహం ఇతరాలంటే...” అన్నాడు సీరియస్ గా. “వివరంగా చెప్పు నాన్నా. నాకేమీ అర్థం కాలేదు”

అన్నాను. “మీ అమ్మ నన్ను కొడతానని చెయ్యి ఎత్తింది. అంతకుండా ఏం కావాలి. ఇక నేనెందుకు బ్రతకాలి” అవేకంగా చెప్పాడు. షాక్ అయ్యాను. నాన్నకెదురుగా నిలబడడానికే భయపడుతుంది అమ్మ. నమ్మలేకపోయాను. “కలలో కూడా జరుగదు. నేన్నమ్మలేను” అన్నాను. “అందుకేరా ఎవరికి చెప్పుకోలేకపోయాను. కాని నువ్వు కూడా నమ్మకపోతే నా దురదృష్టం ఆనుకుంటా...” “ఆ సంఘటనకు దారితీసిన పరిస్థితులేమిటి?” “ఏమీ లేదు.. రోజూ ఏదో గొడవ ఉంటూనే వుంటుందిగదా... అలాగే అనుకున్నా...”

“నాకెందుకో నమ్మకం కంట్టేదు...” “కంకా నమ్మలేకపోతే చిక్కా వెళ్ళి మీ అమ్మనడుగు. ఏం చెబుతుంది. అమ్మ చిరకాలే వెళ్ళాడు. నమ్మి చావడాకే అమ్మ ముఖంలో ఏదో వెలుగు ప్రసరించిన లక్ష్యం ఉంది. చావడం ఏమిటింది. “ఏమైందిమ్మా. ఏమిటి ఉత్తంమంతా..?” “ఏమిందిరా చావాలే...” “వారం రోజులు తిండి మానేయటం మామూలు విషయం కాదు” “అది అయిన ఇట్టం నన్నేం చెయ్యమంటావ్” “తిండి మానేయడం ఎవరికైనా సరదానా... నువ్వు తనపై చెప్పి చేసుకోలేయావని...” నసిగాను. అమ్మ ముఖం ఏల్లబడింది. కళ్ళల్లో నీళ్ళు చిమ్మాయి. “అయినకేం... మగమహారాజు అలాగే అంటాడు. ముట్టాయి సంవత్సరాలుగా చూస్తున్నావు కదరా... నీకు తెలీదా...” “అనిలేం జరిగిందో వివరంగా చెప్పమ్మా...” “ఏమీ రోజుల క్రితం జ్వరం వచ్చింది. ఒళ్లంతా నొప్పులు, చివరితమైన తలనొప్పి, తీవ్రమైన చలితో వణికిపోయాను. వాక్కు మలేరియా జ్వరమని చెప్పి మాత్రలు, ఇంజెక్షన్లు ఇచ్చాడు. వారం రోజులు రెస్ట్ తీసుకోమన్నారు.

జ్యరం తగ్గింది.. ఉదయాన్నే లేస్తూ బీ పెట్టమన్నారు. జ్యరం తగ్గినా నీరసం తగ్గలేదు. లేవలేకపోయాను. మీరు పెట్టుకోండి అన్నాను. ఆ మాత్రం దానికి నోటికొచ్చినట్టు మాట్లాడారు. నేను సహించలేకపోయాను. మీరొక్క మాటాడినా పడేది లేదన్నాను.

నాకే ఎదురుచెబుతావా... పళ్ళు రాలగొడతానని చెయ్యొత్తారు. సహనం నశించింది. ఎత్తిన చెయ్యి పట్టుకున్నాను. కొట్టడం మీకేకాదు. నాకూ చేతనవును అన్నాను. అంతే.. అప్పటినుండి ఆలక...

నువ్వు చిన్నప్పటినుండి చూస్తున్నావుగా అకారణంగా నన్ను ఎన్నిసార్లు కొట్టలేదా... అనవసరంగా ఎన్నిసార్లు కొట్టలేదా... నేను తిండి మానేసి వారాల తరబడి అలిగినా... పోనీలే తన సర్దుకుపోలేదా ఎంతకాలం సర్దుకుపోవాలి... ముచ్చయేళ్ళుగా సర్దుకుపోతున్నాగదా.. ఒకసారికి ఆయన సర్దుకుపోలేదా... నాకూ ఏబైపైబడింది. ఒంట్లో శక్తి నన్నగిల్చితేంది. ఏదో సర్దుకుపోవాలి తప్ప అన్నీ టైం ప్రకారం చెయ్యాలి అంటే నావల్ల కాదు. ఇన్నాళ్ళూ మీకోసం పడ్డాను.. ఇంకా ఎవరికోసం పడాలి..." కళ్ళు తుడుచుకొంది అమ్మ.

విషయం అర్థమైంది. "బాధపడకమ్మా.. నేను నాన్నతో మాట్లాడుతాను" అన్నాను.

'ఎవరెన్ని చెప్పినా ఆయన వినరురా' అంది అమ్మ. 'నీకెందుకు నేను చెబుతాగదా...' అన్నాను.

నాన్న దగ్గరకెళ్ళాను. "మీ అమ్మకి గట్టిగా బుద్ధి చెప్పావా?" నాన్న అడిగిన మొదటి మాట అది. దాని వెనుక ఎంత అహం ఉండాలి. "చెప్పాను.." అన్నాను. నాన్న మనసు చల్లబడింది.

'ఎమంది?' ఆత్రంగా అడిగేడు. "పోరబాబోనని ఒప్పుకుంది" అన్నాను.

ఎగిరి గంతేసినంత పని చేశాడు. "కొడుకంటే నువ్వూరా.. నా మనసు తెలుసుకున్నావ్" అన్నాడు ఉప్పొంగుతూ.

"కానీ నాన్నా..." "ఏమిటా... సందేహమెందుకు అడుగు..."

"మొత్తం విన్నాక అమ్మ వాదనలో కొంత నిజముందనిపించింది..."

"అమాటే మీ అమ్మ దగ్గర అన్నావా యేం?" తృప్తిపడ్డాడు.

"అమ్మతో అనలేదులే... అమెదే తప్పు అని మందలించాను. కాని నా మనసుకి అనిపించింది నీతో అంటున్నాను..."

"ఏమిటా నిజము..." నాన్నలో కాస్త గంభీరత చేటుచేసుకుంది.

"యాభై ఎనిమిదేళ్లకు రిటైర్మెంటు ఎందుకిస్తారు?" "పని చేయడానికి పనికిరాదని..."

"అంటే ఒక వయసు వచ్చాక ఎవరైనా సరే పని చేయడానికి పనికిరారు కదా.. మరి ఈ రూలు అమ్మకి వర్తించదా?"

నాన్న ఖంగుతిన్నాడు. కాసేపు ఆలోచించి- "ఆఫీసు పని, ఇంటి పని ఒకటేనట్రా.." అన్నాడు.

"ఇంట్లో పని మనకు కావాల్సినపుడు బ్రేకు తీసుకోవచ్చు. ఆఫీసు పనిలో అది కుదరదు అంతే తేడా.." అన్నాను.

మౌనంగా చూశాడు నావైపు. మీకు చెప్పేటంత వాడ్ని కాకపోయినా.. నేను చెప్పే మాట పెద్ద మనసు చేసుకొని వినండి.

ముప్పై సంవత్సరాలుగా మీ మాటకు ఎదురుచెప్పని మనిషి ఈ రోజున ఎదురు చెప్పిందంటే, మానసికంగా ఎంత క్రోధ పడిందో మీరు ఆమె వైపు నుండి ఆలోచించి చూడండి..

ఇన్నేళ్ళుగా ఆమె మీకు సేవ చేసిందంటే మీరు యజమాని ఆమె బానిస కాదు. నా భర్త, నా మనిషి అనే మమకారంతో చేసింది. మీరు మాత్రం అధికారి, ఆమె బానిస అనే విధంగా చూశారు. కాలం మారినా మీరు మారలేదు.

ఎన్నాళ్ళు ఎదురుచూసినా మీలో మార్పు రాకపోయేసరికి ఆమెలో సహనం నశించింది... దాని ఫలితమే ఇది.

ఒంట్లో శక్తి ఉన్నంత వరకు ఓర్పుగా పడింది. వార్షికోత్సవం వల్ల మీలాగే ఆమె ఒంట్లో శక్తి సన్నగిల్లింది. ఆమె అస్తిత్వమే కష్టమనిపించేటపుడు మీ అధికారాన్ని ఎలా మోయగలదు.

మనకు ఆత్మీయమైనవాడు ఒక మాట అంటే బాధపడతాం. మీరు చీ అన్నా, పో అన్నా ఇన్నేళ్ళుగా పడుతోంది. అంటే మీ మీద ఆమెకు ఎంత గౌరవము, అభిమానం ఉండి ఉండాలి! అందుకు ప్రతిఫలంగా మీరేమిచ్చారు...

ఆలుమగల్లో ఆకర్షణతో ప్రారంభమైన బంధం కాలం గడుస్తున్నకొద్దీ పరస్పరం ఆత్మీయతనురాగాలతో ఆ బంధం మరింత గట్టిపడాలి. మీలో ఏదీ!!

మేము పిల్లలం.. మధ్యలో వస్తాం మధ్యలో వెళ్ళిపోతాం. కాని కలకాలం కలిసుండాల్సింది మీరు. అమ్మ పడే ఆవేదనని, మూగబాధని మీకు చెప్పాలనే తపనే ఇదంతా. నాకు మీరిద్దరూ రెండు కళ్ళు. ఆ రెండు సమానంగా ఉండాలనే నా ఆరాటం... అన్నాను.

ఆయన్నుంచి ఏ విధమైన రెస్పాన్సు లేదు. పైనుండి కిందవరకు నన్ను ఎగాదిగా చూసి చిన్నగా నవ్వేడు.

ఎలుకను చూసిన పిల్లి నవ్వు... లేడిని చూసిన పులి నవ్వు...

గొర్రెను చూసిన కసాయివాడి నవ్వు... సందేహం లేదు.. అదే నవ్వు...

రాయిని రాగాలు పలికించడం వ్యర్థ ప్రయత్నమని, చెవిటి వాని ముందు శంఖమూదానని అర్థమైంది నాకు.

నందీ ప్రస్తావన
(6వ పేజీ తరువాయి)

అలో లక్ష్మణా అంటూ అలమటిస్తున్నారు. వాళ్ళకు ఇవ్వని ఉద్యోగాలు, రైల్వే ఫ్రీ పాసులు వీళ్ళకెందుకు? వీళ్ళకేం తక్కువని?!

ఇంకా దొంగ సొమ్ములు, మ్యాచ్ ఫిక్సింగ్లు చేసి గడించుకోవడానికా?

వీళ్ళు ఇలా దొంగ సొమ్ముని బుక్కెస్తున్నాడే కాక... వీరి వెనుక... వీరి కోసం ఎందరు బింద్రాలు... ఎందరు సంజీవ్ చావ్వాలు... ఎందరు దాల్చియాలు... ఎందరు... ఎందరు... ఎందరు పడి బ్రతుకుతున్నారో కదా...?!! వీళ్ళంతా ఏమైపోతారు? ఏమై పోతాయి ఇన్ని కోట్ల కోకోలాలు... ఇన్ని కోట్ల ధంపువీలు...!!

ఇందరు కాపిటలిస్టులు వీళ్ళ వెనక వుండగా ఈ ఆట గాళ్ళు దేనికి భయపడనవసరం లేదే...!!

కానీ ఒక ప్రార్థన... మీరు దొంగతనం గానో... దొరతనంగానో... గడించుకుంటున్న ఇన్ని కోట్ల వెనుక ఎందరు అభాగ్యులు నాశనమై పోతున్నారో... ఆలోచించండి. మీకు అయాచితంగా వచ్చిన ఆ 'అనవసర' ఉద్యోగాలవల్ల ఎన్ని లక్షల అర్ధులైన అభాగ్యులు నలిగి నశించి పోతున్నారు...?!! ఒక్కసారి ఆలోచించండి...!!

ప్రజల బలహీనతలతో అడుకోవడమే ఈ క్రీడల ఉద్దేశం కాదు...! ప్రజల జీవనాడిని చితకొట్టడం కాదు ఈ క్రీకెట్ ముఖ్యోద్దేశం...!! ఒక డీమును ఓడించడం అంటే ఒక దేశాన్ని ఓడించడం కాదు. కానీ ప్రజలు ఈ క్రీడల్లో దేశాన్ని చూసుకుంటున్నారు...!! దేశం బలాన్ని, సత్తాని చూసుకుంటున్నాడు... అని మాత్రం గుర్తుంచుకొని 'క్రీడాస్పూర్తి'తో ఆడటం నేర్చుకోండి లేదా తప్పుకుని దేశాన్ని బతికించండి...!!

యస్.. బాస్..! సత్యమూర్తి

